

Piotr Kowolik

"Twórczość techniczna uczniów szkół zawodowych", Stanisław Czygier, Radom 2008 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 1-2 (42-43), 243-244

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Piotr KOWOLIK

Recenzja książki: Stanisław Czygier, *Twórczość techniczna uczniów szkół zawodowych*,

Radom 2008, Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, ss. 160.

Założenia badawcze w głównej mierze są oparte na przekonaniu, że niewielkie dokonania w zakresie twórczości technicznej tej grupy uczniów nie wynikają z niskiego potencjału ich zdolności, ale raczej z braku rozwijania i popularyzowania twórczych, aktywnych zachowań, w niewystarczającym stopniu docenianych przez nauczycieli i nadzór pedagogiczny.

Twórczość techniczna jest problemem złożonym i wieloaspektowym, a ponadto otwartym badawczo i rozwojowym poznawczo, a więc niemożliwy do jednorazowego opracowania.

Autor w prezentowanym opracowaniu przedstawił najważniejsze zagadnienia, do których zaliczyć można:

- twórczość jako zjawisko cywilizacyjno-kulturowe;
- techniczną twórczość jako przejaw rozwoju cywilizacji i kultury technicznej;
- niektóre uwarunkowania technicznej twórczości;
- wybrane teorie twórczości ludzkiej;
- przejawy i uwarunkowania technicznej twórczości uczniów szkół zawodowych.

Praca składa się z trzech rozdziałów głównych i licznych podrozdziałów.

W rozdziale pierwszym: *Twórczość w życiu człowieka* (s. 11–39) przedstawione zostały najważniejsze zagadnienia związane z twórczością, począwszy od objaśnień terminu „twórczość” oraz wybranych teorii twórczości, takich jak: transgresyjna J. Kozińskiego; twórczego inwestowania R. Sternbe i T. Lubarta; akceptacji dzieła przez społeczeństwo D. Simontona; czterech poziomów twórczości E. Nęcki; rdzenia pojęciowego J. Trzebińskiego; styl twórczego zachowania A. Strzałeckiego; teoria samoorganizacji T. Kocowskiego, a kończąc na osobowości twórcy.

Rozdział drugi: *Techniczna twórczość człowieka* (s. 41–57) ukazuje podstawowe zagadnienia technicznej twórczości człowieka i jej znaczenie dla rozwoju techniki w dziejach ludzkości. Sam Autor w końcowej części rozdziału tak definiuje pojęcie twórczości technicznej – „Jest to czynność myślenia i działania człowieka, oparta o wiedzę i umiejętności techniczne, w wyniku której powstaje techniczny wytwór twórczy (dzieło)”.

W rozdziale trzecim: *Biologiczne i społeczne uwarunkowania twórczości technicznej uczniów – badania własne* (s. 59–120) ukazano teoretyczne podstawy badań wraz z określeniem celu, przedmiotu i problemów badawczych.

Zdefiniowano i opisano zastosowane metody badań pedagogicznych, organizacje i teren badań. Rozdział zawiera podstawowe informacje na temat twórczości technicznej uczniów szkół zawodowych (Suwalszczyzna, Warmia i Mazury oraz Śląsk) z uwzględnieniem uwarunkowań podmiotowych, rodzinnych, szkolnych oraz trzy podstawowe modele twórczości uczniów i ogólny model technicznej twórczości człowieka.

Zamieszczona w pracy bibliografia (s. 121–128) wyraźnie wiąże się z twórczością w ogóle, zaś twórczości technicznej dotyczą pozycje w języku polskim i obcych. Może ona stanowić pomoc dla osób poszukującym własnych twórczych rozwiązań, niezbędnych do poszerzenia wiedzy z tego zakresu.

Aneksy (s. 129–160) zawierają własne narzędzia badawcze oraz objaśnienia terminów, zwrotów i wyrażen związanych z twórczością, przegląd wynalazków i odkryć technicznych w dziejach rozwoju ludzkości (od pierwszych narzędzi kamiennych do wahadłowca). Ponadto Autor dołączył wykaz 80 nazwisk wybranych Polaków, którzy wnieśli wkład w rozwój cywilizacyjny (od Józefa Bema do Franciszka Żwirki). Końcową część stanowią przykłady twórczych modeli technicznych. Całość zamyka spis tabel i wykresów.

Problematyka książki stanowi nowatorskie spojrzenie na twórczość techniczną uczniów. Struktura pracy została tak pomyślana, aby jej praktyczna użyteczność odnosiła się do jak największego kręgu odbiorców. Sądzę, że dlatego S. Czygier zawarł opis problemu w różnych ujęciach wielu wybitnych autorów, a jednocześnie Jego książka stanowi próbę przełożenia trudnych treści poprzez rysunki (29), tabele (45), modele (9), które mogą być przystępne szerszemu ogółowi czytelników.

Publikacja opracowania na bazie bogatej literatury zawiera poglądy licznych krajowych i zagranicznych, uznanych nie tylko w edukacji, autorów i naukowców zajmujących się problematyką twórczości technicznej uczniów.

Całość wywodów Autora przedstawiona jest w sposób przejrzysty, spójny, logiczny – napisana komunikatywną polszczyzną. Strona edytorska bez zarzutu.

Zauważono kilka błędów literowych: s. 7 – jedenasta od góry jest: rozwijana, a ma być: rozwijania oraz jest: popularyzowana, a ma być: popularyzowania. Na s. 29 w nazwie tabeli 5 jest: Pietrusińskiego, a ma być: Pietrasińskiego oraz na s. 30 piąta linia od dołu – jest W. Szewczyka ma być: Szewczuk.

Książka skierowana jest do nauczycieli teoretycznych przedmiotów technicznych i praktycznego nauczania zawodu, pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych, ośrodków kształcenia zawodowego – kursowego, doradców i konsultantów, nauczycieli akademickich, studentów pedagogiki i profesjologów.